

АВТОРСКА СПРАВКА и РЕЗЮМЕТА

за научните трудове

на д-р Сийка Анастасова Кацарова участваща в конкурс за академична длъжност „доцент” в област на висшето образование 7. Здравеопазване и спорт, професионално направление 7.4. Обществено здраве (Балнеология, Спа и Уелнес), обявен в ДВ, бр.61/29.07.2025 за нуждите на Бургаски държавен университет „Проф. д-р Асен Златаров“

Публикационната ми дейност е в пълно съответствие с областта на висшето образование „Здравеопазване и спорт“, професионалното направление „Обществено здраве (Балнеология, Спа и Уелнес)“ и научната специалност по обявения конкурс. Представените трудове обхващат широк спектър от изследвания, свързани с развитието на здравния (медицински, спа и уелнес) туризъм в България и Европа. Те отразяват дългогодишния ми научен и практически опит, насочен към интеграцията между здравеопазването, туризма и образованието, както и към формиране на политики и модели за устойчиво развитие на сектора. Публикациите ми се отличават с интердисциплинарен подход, включващ социално-икономически, управленски и здравни аспекти. Публикациите са съобразени с националните и международните научни приоритети в областта на общественото здраве и медицинския туризъм и представляват принос за развитието на научното знание, добрите практики и конкурентоспособността на България като целогодишна европейска здравна дестинация.

Имам общо 22 научни труда, публикувани в списания с научно рецензиране или в сборници със сигнатура, с научен редактор и издателство, и съобразени с националната и университетската образователно-нормативна база за придобиване на научни степени и за заемане на академични длъжности, от които: 1 монографичен труд, 1 книга на базата на защитен дисертационен труд, 6 публикации, реферирани и индексирани в Scopus и Web of Science, 14 публикации в нереферирани списания с научно рецензиране.

В настоящия конкурс участвам с 16 материала, от които: 1 самостоятелен монографичен труд, 1 публикувана книга на базата на защитен дисертационен труд за присъждане на образователна и научна степен „доктор“, 5 научни публикации, реферирани и индексирани в световноизвестни бази данни с научна информация (Scopus; Web of Science), 9 публикации в нереферирани списания с научно рецензиране и в сборници с доклади от научни конференции.

Прилагам справка за 8 цитирания в научни публикации, от които 2 в реферирани и индексирани в световноизвестни бази данни с научна информация и 6 в нереферирани списания с научно рецензиране.

Приносите ми за развитието на България като дестинация за целогодишен здравен туризъм (СПА, уелнес и медицински):

1. Инициатор за учредяване на Български съюз по балнеология и СПА туризъм (2006) – първото национално браншово сдружение в сектора, обединяващо над 100 водещи хотелски комплекса, 10 общини и образователни институции. Мисията му е международното позициониране на България като целогодишна здравна дестинация чрез използване на природните ресурси, научния потенциал и добрите европейски практики.
2. Инициатор за присъединяване на България към Европейската СПА асоциация (ESPA) през 2007 г., което осигури членство на страната в европейското семейство на държави, развиващи здравен туризъм на базата на природни лечебни фактори и утвърди връзката между туризма и здравеопазването.
3. Участник и съинициатор в работна група към Министерството на икономиката и туризма (2009) за създаване на национална регулация и стандарти в СПА и уелнес туризма, довела до приемането на Наредба № 2/2016 г. (впоследствие Наредба № 4/2019 г.) за сертифициране на балнео-, СПА-, уелнес- и таласоцентрове.
4. Координатор на проект за признаване на медицински амбулаторни услуги, извършвани в България, от германските здравноосигурителни каси – в партньорство с Германо-Българската индустриално-търговска камара, Министерството на туризма, Министерството на здравеопазването и МУ–Варна.
5. Автор и инициатор на план за работа на Медикъл/СПА и уелнес центровете по време на пандемията от COVID-19 (2020) – одобрен от Министерството на здравеопазването, гарантирал безопасност на гостите и устойчивост на заетостта в сектора.
6. Инициатор на съвместни инициативи (2023) между МУ-Варна и Асоциацията по физикална медицина и рехабилитация за преодоляване на кризата с кадрите в здравния туризъм.
7. Инициатор и участник в междуинституционална работна група (2024) към Министерството на туризма за изготвяне на Национална пътна карта за развитие на медицинския туризъм, целяща социално-икономически анализ и стратегическо позициониране на България сред водещите европейски дестинации за здравен туризъм.

Изследванията ми, с които участвам в настоящия конкурс са структурирани в следните основни направления:

I. Стратегии, политики и пазарно позициониране на България като целогодишна здравна/медицинска дестинация

На тази проблематика са посветени Монографията на тема: „България, целогодишна европейска дестинация за медицински туризъм. Добри европейски практики (Германия, Хърватия, Унгария, Чехия)“ и публикации [3], [4], [9], [12], [14], [15] от списък на публикациите за участие в конкурса.

Изследванията в това направление са свързани с изграждането на стратегическа визия и национален план за действие за позиционирането на България като устойчива дестинация за медицински и здравен туризъм. Анализират се европейски модели, инструментите за брендиране и сертификация, цифровата трансформация на сектора и възможностите за изграждане на публично-частни партньорства с акцент върху 365-дневен туристически продукт.

В монографичния труд [1] е формулирана рамка, включваща: европейските политики и теоретични основи на медицинския туризъм; оценка на българския потенциал (природни ресурси, инфраструктура, медицински и човешки капацитет); бариери пред конкурентоспособността и анализ на успешни чуждестранни практики от Германия, Хърватия, Унгария и Чехия. Акцентът е поставен върху трансфера на опит и адаптиране на европейски модели към българския контекст.

В публикация [4] е представен SWOT-анализ на България и германският модел за управление на „веригата на лечение“ за международни пациенти. В [9] и [12] се разглеждат възможностите здравният туризъм да се превърне в устойчив двигател за регионално развитие и да повиши конкурентоспособността на туристическата индустрия. В [14] е предложен интегриран управленски модел за дестинации чрез използване на ИИ и дигитални платформи, а [15] допълва концепцията с акцент върху климато- и балнеолечебните ресурси като фактор за целогодишна дейност.

II. Човешки ресурси, образование и компетентностни модели

На тази проблематика е посветена книгата, базирана на дисертационния труд: „Възможности за позиционирането на България на международния пазар като целогодишна дестинация за здравен туризъм (медицински, спа и уелнес туризъм)” и публикации [5], [11], [16] от списъка на публикациите за участие в конкурса.

Изследванията в това направление разглеждат човешкия капитал като ключов ресурс за устойчивото развитие на медицинския туризъм. Анализират се компетентностите, необходими за работа в сектора - клинични, мениджърски, маркетингови и межкултурни умения, както и необходимостта от образователни програми, интегриращи здравеопазване и туризъм.

В публикация [2] е изведен стратегически модел за професионално обучение и сертифициране на кадри в СПА и медикъл-СПА сектора, с акцент върху въвеждането на ясни стандарти чрез Наредба №4/2019 и европейските практики за управление на качеството. В публикация [5] е представен модел за образователни програми по медицински туризъм, базиран на примера на Технологичния институт Дегендорф (Германия), насочен към иновации, интеркултурна комуникация и управление на качеството. В публикация [11] се анализира връзката между здравния и хотелиерския сектор и тяхното сътрудничество за подобряване на удовлетвореността на пациентите. В публикация [16] е аргументирана необходимостта от изграждане на устойчив компетентностен модел в образованието по медицински туризъм, който да осигури системна подготовка и професионализация на специалистите.

III. Иновации и обществено здраве в подкрепа на медицинския туризъм

На тази проблематика са посветени публикации [6], [7], [10], [13] от списъка на публикациите за участие в конкурса.

Изследванията в това направление разглеждат прилагането на иновации и високотехнологични решения в сектора на здравния туризъм, както и връзката между общественото здраве, профилактиката и устойчивото развитие на дестинациите. Акцент е поставен върху дигитализацията, виртуалната реалност, изкуствения интелект, постпандемичната рехабилитация и биомедицинските изследвания.

В публикация [13] е представена системата VR Medical като иновативен инструмент за рехабилитация, подобряващ физическото и емоционалното благосъстояние на пациентите чрез интерактивни виртуални среди в медикъл-СПА контекста. В публикация [6] се разработва концепция за интегрирана рамка “Единно здраве” за контрол на антимикробната резистентност чрез синергия между обществено

здраве и образование, а в [7] се представят лабораторни изследвания върху летливостта и антимикробната активност на етерични масла като природна алтернатива на синтетичните антибиотици. В [10] се анализира ролята на балнеологията в пост-COVID рехабилитационните политики и европейските практики за възстановяване, подчертавайки значението на превенцията и здравословния начин на живот.

Резюмета на научните публикации за участие в конкурса

1. Кацарова С., България, целогодишна европейска дестинация за медицински туризъм. Добри европейски практики (Германия, Хърватия, Унгария, Чехия), Издателска къща СТЕНО, Варна, 2025 г., ISBN 978-619-241-407-8

Резюме: Монографичният труд изследва в дълбочина възможностите за развитие на България като устойчива дестинация за медицински туризъм. Трудът представя комплексен анализ на взаимовръзките между здравния и туристическия сектор, като разглежда медицинския туризъм не само като икономическа ниша, но и като инструмент за подобряване на общественото здраве и за удължаване на туристическия сезон в страната.

Монографията е структурирана в шест логически свързани глави. В първата част се разглеждат дефиниции, европейски политики и ключови теоретични аспекти на медицинския туризъм. Следва анализ на българския потенциал - природни ресурси, инфраструктура, медицински и човешки капацитет, както и пречките пред утвърждаването на страната като конкурентоспособна дестинация. Основно внимание е отделено на сравнителното изследване на четири европейски примера - Германия, Хърватия, Унгария и Чехия, които показват успешни модели за интеграция между здравни институции, туристически оператори и държавна политика.

В заключителните глави са предложени стратегическа визия за развитието на сектора в България, включваща акценти върху дигитализацията, обучението на кадри, сертифицирането на услуги и международното партньорство. Трудът завършва с предложения за изследователски проекти и практически мерки за изграждане на устойчива екосистема в областта на медицинския туризъм. Разработката съчетава научна дълбочина с практическа насоченост и представлява ценен принос към съвременните изследвания на здравния туризъм в България и Европа.

Abstract: The monographic study explores in depth the possibilities for developing Bulgaria as a sustainable destination for medical tourism. The work presents a comprehensive analysis of the interconnections between the healthcare and tourism sectors, viewing medical tourism not only as an economic niche but also as an instrument for improving public health and extending the tourist season in the country.

The monograph is structured into six logically connected chapters. The first part examines definitions, European policies, and key theoretical aspects of medical tourism. This is followed by an analysis of Bulgaria's potential - its natural resources, infrastructure, medical and human capacity, as well as the challenges facing the country's establishment as a competitive destination. Special attention is devoted to a comparative study of four European examples - Germany, Croatia, Hungary, and the Czech Republic - which demonstrate successful models of integration between healthcare institutions, tourism operators, and state policy.

In the concluding chapters, a strategic vision for the development of the sector in Bulgaria is proposed, emphasizing digitalization, workforce training, service certification, and international partnerships. The study concludes with proposals for research projects and practical measures aimed at building a sustainable ecosystem in the field of medical tourism. The work combines scientific depth with practical orientation and represents a valuable contribution to contemporary research on health and medical tourism in Bulgaria and Europe.

2. **Кацарова С.,** *Възможности за позиционирането на България на международния пазар като целогодишна дестинация за здравен туризъм (медицински, спа и уелнес туризъм),* Изд. Стено, Варна, ISBN 978-619-241-405-4, 2025

Резюме: Книгата, базирана на дисертационния труд изследва стратегическите перспективи за утвърждаване на България като конкурентна европейска дестинация в сектора на здравния туризъм. Анализирани са теоретичните основи на здравния, медикъл-спа, спа и уелнес туризма, разглеждайки факторите, които определят неговото развитие - демографски, социални, икономически и технологични. Подчертана е ролята на държавната регулация и въвеждането на ясни стандарти за сертифициране на спа и медикъл-спа центрове чрез Наредба №4/2020 г.

Представени са силните страни на България, като изключителното природно богатство от минерални води, лечебна кал и климатични ресурси, съчетани с медицинска експертиза и традиции в балнеолечението. Във втората глава са разгледани добри европейски практики от Германия, Унгария и Хърватия, които демонстрират успешна интеграция между здравния сектор и туризма.

В емпиричната част са представени резултати от проучвания сред сертифицирани български спа и медикъл-спа центрове, анализирайки тяхната пазарна ориентация, ефектите от пандемията COVID-19 и готовността за позициониране на международния пазар. Резултатите очертават нуждата от по-добра маркетингова стратегия, повишаване квалификацията на кадрите и дигитализация на услугите.

Предложени са конкретни препоръки: целенасочено развитие на инфраструктурата в спа дестинациите, държавна подкрепа чрез европейски програми, създаване на национален бранд „България - страна на здравето“ и интеграция на здравния туризъм в политиките за обществено здраве. Книгата има приносен характер, като формулира реалистична визия за устойчиво развитие и международна конкурентоспособност на България като целогодишна здравна дестинация.

Abstract: The book, based on the author's doctoral dissertation, explores the strategic prospects for establishing Bulgaria as a competitive European destination in the field of health tourism. It analyzes the theoretical foundations of health, medical spa, spa, and wellness tourism, examining the demographic, social, economic, and technological factors that influence its development. The role of state regulation and the introduction of clear standards for the certification of spa and medical spa centers through Ordinance No. 4/2020 are emphasized.

The book highlights Bulgaria's strengths, such as its exceptional natural wealth of mineral waters, therapeutic mud, and climatic resources, combined with medical expertise and long-standing traditions in balneotherapy. The second chapter reviews best European practices from Germany, Hungary, and Croatia, which demonstrate successful integration between the healthcare sector and tourism.

In the empirical part, results are presented from studies conducted among certified Bulgarian spa and medical spa centers, analyzing their market orientation, the effects of the COVID-19 pandemic, and their readiness for international market positioning. The findings underline the need for a stronger marketing strategy, improved staff qualification, and digitalization of services.

Specific recommendations are proposed: targeted development of infrastructure in spa destinations, state support through European programs, creation of a national brand "Bulgaria – the Land of Health," and integration of health tourism into public health policies. The book has a contributory character, formulating a realistic vision for the sustainable development and international competitiveness of Bulgaria as a year-round health tourism destination.

3. **Katsarova S., Š.Banevičius,** *The impact of the development of medical tourism for the European health tourism destinations. Germany - good practice, Baltic Journal of Economic Studies , Klaipėda, Lithuania 2025, ISSN: 2256-0742*

Резюме: Тази статия се основава на знанието за европейската индустрия на медицинския туризъм и въздействието ѝ върху европейските дестинации за здравен туризъм, развивайки медицинския туризъм за клиентите и за европейския туристически бизнес. Основните цели на авторите са: на първо място да представят важната роля на медицинския туризъм за Европа като водещ континент с традиции в областта на дълголетието. На второ място – да покажат добър пример в лицето на Германия, водеща световно призната туристическа дестинация, с отлична международна репутация в областта на медицинския туризъм. Германия е известна с високите си стандарти в здравеопазването, със специализирани медицински професионалисти и с първокласна медицинска технология. На трето място да покажат, че има нарастваща тенденция пациенти да пътуват към Централна Европа, Източна Европа и балтийските страни за достъпни лечения и процедури, съчетано с повишена достъпност благодарение на подобрения в транспорта и визовите политики, което допълнително ускорява пазара. Страни като Унгария, Чехия, Словакия, Литва се явяват като популярни дестинации поради специализацията си в различни медицински процедури и конкурентните цени. Предложенията на авторите позволяват на държави, стремящи се да развиват медицински туризъм / търсещи нови възможности да предложат целогодишен туризъм и да се развият като устойчива дестинация за този вид туризъм - като България - да получат know-how от най-добрите практики в Европа. Развитието на медицинския туризъм позволява дестинацията да задържи медицинските специалисти, работещи на нейната територия, без да променя индустрията. Това, че един специфичен туристически продукт подкрепя дестинацията да представи качеството на медицината, клиничната и болничната инфраструктура и компетентността на лекарите и медицинските специалисти, е важно. Медицинският туризъм има не само социален и икономически ефект, но и ефект върху имиджа на всяка страна, която го развива и популяризира.

Abstract: This article builds on knowledge about the European medical tourism industry and the impact on the European health tourism destinations, developing medical tourism for the customers and for the European tourism business. The main goals of the authors are to present in the first place the important role of medical tourism for Europe as a leading continent with traditions in the field of longevity. On the second place - to show the good example of Germany, a leading World recognized tourism destination, with excellent international reputation in the field of the medical tourism. Germany is known for its high standards in healthcare, with specialized medical professionals and top-notch medical technology. On the third place to show that there is a rising trend of patients travelling to Central Europe, Eastern Europe and the Baltics countries for affordable treatments and procedures, coupled with increased accessibility due to improved transportation and visa policies, is further propelling the market. Countries such as Hungary, Czech Republic, Slovakia, Lithuania are emerging as popular destinations due to their specialization in various medical procedures and competitive pricing. The author's suggestions will allow countries aiming to develop medical tourism /looking for new opportunities to offer 365 days tourism and develop as a sustainable whole year health tourism destination, such as Bulgaria, to receive know-how from the best practices in Europe. Developing medical tourism enables the destination to keep the medical specialists working on its territory, not changing the industry. That one specific tourist product supports the destination to present the quality of the medicine, clinical and hospital infrastructure and the medical competence of the doctors and medical specialists offer to the patients. Medical tourism has not only a social and economic effect, but also an image effect for every country that develops and promotes it.

4. **Katsarova S.,** *Bulgaria, a European destination for medical tourism. Germany's expertise in managing the medical treatment chain for international patients, Supplement of The International Journal of IMAB, 1312-773X, October 2025, ISSN*

Резюме: Здравният туризъм нарасна значително през последното десетилетие, превръщайки се във важен фактор както за регионалните, така и за националните икономики. Световният пазар на медицински туризъм се разраства бързо, воден от висококачествено здравеопазване, по-ниски разходи и по-кратко време за чакане. Европа е един от водещите

региони в тази област, със силни здравни системи и квалифицирани специалисти, привличащи международни пациенти. България има значителен потенциал за медицински туризъм благодарение на своите квалифицирани лекари, достъпни услуги и природни лечебни ресурси. Страната обаче няма ясна стратегия, ефективен маркетинг и координация между здравния и туристическия сектор. SWOT анализът подчертава силни страни като инфраструктура и конкурентоспособност, но също така и слабости като ограничено признание и предизвикателства, свързани с работната сила. Германия служи като модел, предлагайки здравеопазване от световна класа, строги стандарти за качество и силна репутация за иновации и грижа за пациентите. България започва да предприема стъпки към структурирано развитие чрез национална работна група, сформирана през 2024 г. Новият план за действие (2025–2027 г.) има за цел да укрепи позицията на България като дестинация за медицински туризъм. С правилна стратегия, партньорства и маркетинг, медицинският туризъм би могъл да стимулира икономиката, репутацията и целогодишната устойчивост на туризма на България.

Abstract: Health tourism has grown significantly over the past decade, becoming an important contributor to both regional and national economies. The global medical tourism market is expanding rapidly, driven by high-quality healthcare, lower costs, and shorter waiting times. Europe is one of the leading regions in this field, with strong healthcare systems and skilled professionals attracting international patients. Bulgaria has considerable potential for medical tourism due to its qualified doctors, affordable services, and natural healing resources. However, the country lacks a clear strategy, effective marketing, and coordination between the health and tourism sectors. A SWOT analysis highlights strengths such as infrastructure and competitiveness, but also weaknesses like limited recognition and workforce challenges. Germany serves as a model, offering world-class healthcare, strict quality standards, and a strong reputation for innovation and patient care. Bulgaria is beginning to take steps toward structured development through a national working group formed in 2024. The new action plan (2025–2027) aims to strengthen Bulgaria's position as a medical tourism destination. With proper strategy, partnerships, and marketing, medical tourism could boost Bulgaria's economy, reputation, and year-round tourism sustainability.

5. Katsarova S., T. Kostadinova, *Opportunities and prospects for the development of an educational model for medical tourism:: Supplement of The International Journal of IMAB, 1312-773X, October 2025, ISSN*

Резюме: Здравният туризъм е подсектор на общия туризъм, който включва медицински, спа и уелнес туризъм. Медицинският туризъм се отнася до хора, пътуващи в чужбина, за да получат медицинско лечение, често поради по-ниски разходи, по-кратко време за чакане или недостъпни процедури в родните си страни. Той има две основни форми: пациенти, които пътуват самостоятелно за лечение, и такива, субсидирани от родните си страни. Качеството и компетентността на човешките ресурси в медицинския туризъм са от решаващо значение, изисквайки специализирано образование, което съчетава умения в здравеопазването и туризма. Европа има силни предимства като модерна инфраструктура, съвременни технологии и квалифицирани специалисти, но също така е изправена пред предизвикателства като езикови бариери и неравномерни стандарти в здравеопазването. България има значителен потенциал в медицинския туризъм благодарение на своите квалифицирани специалисти, достъпно здравеопазване и разрастваща се болнична мрежа. Тя обаче се нуждае от по-добра координация между здравния и туристическия сектор, както и от програми за обучение, които да подготвят компетентни специалисти. Технологичният институт в Дегендорф, Германия служи като пример със своите иновативни програми в управлението на здравния и медицинския туризъм. Образованието в тази област се фокусира върху маркетинга, межкултурната комуникация, иновациите и управлението на качеството в здравеопазването. В крайна сметка сътрудничеството между правителствата, академичните среди и бизнеса е от съществено значение за устойчивото развитие и конкурентоспособността в медицинския туризъм.

Abstract: Health tourism is a sub-sector of general tourism that includes medical, spa, and wellness tourism. Medical tourism refers to people traveling abroad to receive medical treatment, often due to lower costs, shorter waiting times, or unavailable procedures in their home countries. It has two main forms: patients who travel independently for treatment and those subsidized by their home countries. The quality and competence of human resources in medical tourism are crucial, requiring specialized education that combines healthcare and tourism skills. Europe has strong advantages such as modern infrastructure, advanced technologies, and skilled specialists, but also faces challenges like language barriers and uneven healthcare standards. Bulgaria has significant potential in medical tourism due to its qualified professionals, accessible healthcare, and growing hospital network. However, it needs better coordination between the health and tourism sectors, as well as training programs to prepare competent professionals. The Deggendorf Institute of Technology in Germany serves as an example with its innovative programs in health and medical tourism management. Education in this field focuses on marketing, intercultural communication, innovation, and quality management in healthcare. Ultimately, cooperation among governments, academia, and businesses is essential for sustainable development and competitiveness in medical tourism.

6. *Stamova S., Pavlina Koseva, Ivalina Vasileva, Neli Ermenlieva, Nadezhda Ivanova, Emilia Georgieva, Siyka Katsarova, Todorka Kostadinova The Role of Public Health and Education in Controlling Antimicrobial Resistance:: Supplement of The International Journal of IMAB, 1312-773X, October 2025, ISSN*

Резюме: Антимикробната резистентност (АМР) представлява нарастваща глобална заплаха за общественото здраве, устойчивото развитие и социално-икономическата стабилност. Това проучване анализира комбинираната роля на общественото здраве и образованието в контролирането и предотвратяването на АМР чрез преглед на последните политики, епидемиологични данни и образователни стратегии. Чрез аналитичен и сравнителен подход бяха синтезирани данни от СЗО, ECDC, ООН и Wellcome Trust (2024–2025 г.). Констатациите подчертават, че ефективното управление на АМР изисква интегрирана рамка „Едно здраве“, съчетаваща епидемиологично наблюдение, управление на антимикробните средства и непрекъснато обучение както на здравните специалисти, така и на обществеността. Общественото здраве предоставя инструментите за наблюдение и регулиране, докато образованието гарантира трайна промяна в поведението и отговорна употреба на антибиотици. Развиването на култура на осведоменост за антибиотиците и междусекторно сътрудничество е от съществено значение за смекчаване на риска от навлизане в пост-антибиотична ера.

Abstract: Antimicrobial resistance (AMR) represents a growing global threat to public health, sustainable development, and socioeconomic stability. This study analyzes the combined role of public health and education in controlling and preventing AMR through a review of recent policies, epidemiological data, and educational strategies. Using an analytical and comparative approach, data from WHO, ECDC, the UN, and Wellcome Trust (2024–2025) were synthesized. Findings highlight that effective AMR management requires an integrated “One Health” framework combining epidemiological surveillance, antimicrobial stewardship, and continuous education of both healthcare professionals and the public. Public health provides the instruments for surveillance and regulation, while education ensures lasting behavioral change and responsible antibiotic use. Developing a culture of antibiotic awareness and intersectoral cooperation is essential to mitigate the risk of entering a post-antibiotic era.

7. *Stamova S., Pavlina Koseva, Ivalina Vasileva, Neli Ermenlieva, Nadezhda Ivanova, Gabriela Tsankova, Emilia Georgieva, Siyka Katsarova, Todorka Kostadinova Antimicrobial efficacy of Ginger Essential Oil: The role of volatility over time:: Supplement of The International Journal of IMAB, 1312-773X, October 2025, ISSN*

Резюме: Това проучване изследва връзката между летливостта и антимикробната ефикасност на етеричното масло от *Zingiber officinale* (EO). Анализът с газова хроматография-масспектрометрия (GC-MS) потвърди съответствие с фармакопеята и идентифицира сескитерпенов доминиращ профил, с α -цингиберен (46,67%), β -сескифеландрен (12,41%), β -бизаболен (4,91%) и ar-куркумен (9,96%) като основни съставки. Гравиметричният анализ при контролирани условия (25 ± 1 °C) разкри експоненциален модел на изпаряване ($R^2 = 0,987$), с 50% загуба на маса за 24 часа, дължаща се предимно на нискомолекулни монотерпени. Антимикробната активност, оценена срещу *Escherichia coli*, *Staphylococcus aureus* и *Candida albicans* чрез макродилуционни тестове в бульон, демонстрира умерено инхибиране в началото (MIC = 5% за *E. coli*; 10% за *S. aureus*), но статистически значима загуба на ефикасност след 24 часа изпаряване ($p < 0,01$). Не е наблюдавана активност срещу *C. albicans*. Наблюдаваният спад корелира с изчерпването на летливите монотерпени, което показва, че промените в състава, предизвикани от изпаряването, директно компрометират биологичната ефикасност. Тези открития подчертават летливостта като критичен фактор за биоактивността на етеричните масла и подчертават необходимостта от стратегии за стабилизиране - като капсулиране или формулировки с контролирано освобождаване - за запазване на антимикробната ефективност във времето.

Abstract: This study investigates the relationship between volatility and antimicrobial efficacy of *Zingiber officinale* essential oil (EO). Gas chromatography–mass spectrometry (GC–MS) analysis confirmed pharmacopoeial conformity and identified a sesquiterpene-dominant profile, with α -zingiberene (46.67%), β -sesquiphellandrene (12.41%), β -bisabolene (4.91%), and ar-curcumene (9.96%) as major constituents. Gravimetric analysis under controlled conditions (25 ± 1 °C) revealed an exponential evaporation pattern ($R^2 = 0.987$), with a 50% mass loss over 24 h, primarily attributed to low-molecular-weight monoterpenes. Antimicrobial activity, evaluated against *Escherichia coli*, *Staphylococcus aureus*, and *Candida albicans* via broth macrodilution assays, demonstrated moderate inhibition at baseline (MIC = 5% for *E. coli*; 10% for *S. aureus*), but a statistically significant loss of efficacy following 24 h of volatilization ($p < 0.01$). No activity was observed against *C. albicans*. The observed decline correlates with the depletion of volatile monoterpenes, indicating that evaporation-driven compositional changes directly compromise biological potency. These findings emphasize volatility as a critical determinant of essential oil bioactivity and underscore the necessity of stabilization strategies—such as encapsulation or controlled-release formulations—to preserve antimicrobial performance over time.

8. Йорданова М., С. Кацарова, Г. Петрова, Т. Костадинова, Потребителски предпочитания за ползване на СПА и Уелнес услуги, Сборник доклади от Национална научна конференция „80 години съюз на учените в България – в служба на обществото“ 4 – 6 октомври 2024 г. стр.163-167, ISBN: 978-954-397-050-6

Резюме: Спа и уелнес услугите са един от най-бързо развиващите се пазарни сегменти в туризма. Те съществуват от древни времена, но в днешно време тези практики се преоткриват, интегрират и брандират, за да създадат нова глобална индустрия. С натовареността на ежедневието, потребителското търсене на спа и уелнес услуги непрекъснато се увеличава. Развитието на спа и уелнес услугите отбелязва значителен растеж през последните години, в отговор на нарастващите нужди на потребителите за по-здравословен и балансиран начин на живот. Основните фактори, влияещи върху тяхното развитие, са повишеният интерес към здравето, увеличаването на стреса в ежедневието и желанието за превантивно здраве. Спа услугите вече не се възприемат единствено като лукс или релаксация, а като холистичен подход към здравето. Потребителите търсят терапии и лечения, съобразени с техните специфични нужди, насочени към подобряване на физическото, емоционалното и психическото благополучие.

Abstract: Spa and wellness services are one of the fastest growing market segments in tourism. They have been around since ancient times, but these days these practices are being reinvented, integrated and branded to create a new global industry. With the stresses of everyday life, consumer demand for spa and wellness services is steadily increasing.

The development of spa and wellness services has seen significant growth in recent years, in response to the growing needs of consumers for a healthier and more balanced lifestyle. The main factors influencing their development are the increased interest in health, the increase of stress in everyday life and the desire for preventive health.

Spa services are no longer perceived solely as luxury or relaxation, but as a holistic approach to health. Consumers seek therapies and treatments tailored to their specific needs, aimed at improving physical, emotional and mental well-being.

9. **Katsarova S, Kostadinova T.** *Bulgaria–sustainable health tourism destination: good practices in the field of medical SPA, SPA & wellness tourism in the times of pandemic–COVID-19. Journal WayScience: Integration of Education, Science and Business in Modern Environment: Winter Debates: abstracts of the 2nd International Scientific and Practical Internet Conference, February 4-5, 2021 – Dnipro, Ukraine; 2021. p. 45–46*

Резюме: Здравният туризъм е възникващ, глобален, комплексен и бързо променящ се сегмент, който се нуждае от управление с модерни управленски инструменти в настоящата ера. Този вид туризъм съставлява около 5 % от общия туризъм в ЕС-28 и допринася приблизително 0.3 % към икономиката на ЕС. Той има много по-голям дял на вътрешния пазар в сравнение с общия туризъм. Повишаването на дела на здравния туризъм може да намали сезонността на туризма, да подобри устойчивостта и качеството на работната сила и може да помогне за намаляване на здравните разходи чрез превантивни мерки и по-ниска консумация на фармацевтични продукти. Здравният туризъм засилва ролята си като значим приносител не само за регионалното, но и за националното икономическо развитие. Въпреки някои тенденции към предпочитане на индивидуалния туризъм, се очаква здравният туризъм и дестинациите за здравен туризъм да продължат да увеличават влиянието си и да заемат по-голяма част от туристическия микс в бъдеще. В Националната стратегия за устойчиво развитие на туризма на територията на България (2014-2030) Министерство на туризма на Република България определя туризма като водеща структурираща национална индустрия. Туризмът е устойчив фактор, който допринася за постоянната оптимизация на българската икономика чрез значителен дял в БВП – 12-18 %. Основната стратегическа цел на България е: увеличаване на конкурентоспособността на дестинация България на световния пазар чрез повишаване на качеството на туристическия продукт, силна марка на дестинацията и продуктова специализация и диверсификация. Една от основните приоритети на Министерството на туризма е увеличаване на дела на специализираните видове туризъм, водещи до целогодишна и по-интензивна натовареност: балнео (медицински спа), спа и уелнес.

Abstract: Health tourism is an emerging, global, complex and rapidly changing segment that needs to be managed with modern management tools in the present era. Health tourism comprises around 5% of general tourism in the EU28 and contributes approximately 0.3% to the EU economy. Health tourism has a much higher domestic share than general tourism does. Increasing the share of health tourism may reduce tourism seasonality, improve sustainability and labor quality, and may help to reduce health costs through prevention measures and decreased pharmaceutical consumption. (7). Health tourism is increasing its role as a significant contributor to the development not only of regional but also national economies. Despite certain tendencies in preference for individual tourism, it is expected that health tourism and health tourism destination will continue to increase its influence and take bigger part in the tourism mix in the future. In the National strategy for sustainable development of the tourism on the territory of Bulgaria (2014- 2030) the Ministry of Tourism determines the tourism as a leading structuring national industries (2). Tourism is a sustainable factor contributing to the constant optimization of the Bulgarian economy through significant share in the GDP – 12-18% (2). Strategic aim of Bulgaria is: increasing the competitiveness of the destination Bulgaria on the world market by increasing the quality of the tourist product, strong brand of the

destination and product specialization and diversification. One of the main priority of the Ministry of the Tourism is increasing the share of the specialized types of tourism, leading to the year-round and more intensive workload: balneo (medical spa), spa and wellness.

10. **Кацарова С.** *Време е за превенция и рехабилитация чрез балнеология. Борбата с COVID-19 не включва само ваксини*, InSpiro. 2022;15(1):8–9, ISSN (печатен формат): 1313-4329

Резюме: Насърчаване на използването на(балнео-спа) дестинации и здравните климатичните курорти в Европа (в т.ч. и България), за подпомагане на зелен, активен и свързан със здравословния начин на живот туризъм. Европа се оказва най-старият и най-големият спа пазар в света, с 30% от световните термални и минерални извори. Редица държави от ЕС са изправени пред повече предизвикателства по отношение на списъците с чакащи за спа медицински процедури, докато други имат капацитет за повече пациенти. Независимо от това, използването на термални минерални извори, и посещението на дестинации трябва да се насърчават в рамките на политиката на ЕС за туризъм и здравеопазване, особено концепцията за възстановяване с COVID-19, която вече е доказала, че дава резултати в цяла Европа. Редица европейски държави (Словакия, Чехия, Словения, Люксембург, Франция) включиха в здравните си стратегии целеви бюджети, чрез които здравноосигурените им граждани ползват специализирани програми за рехабилитация след прекарана коронавирусна инфекция в медицински и медикъл спа центрове (извънболнична помощ) разположени в здравните курорти.

Abstract: Promoting the use of balneotherapy-spa destinations and health climate resorts in Europe (including Bulgaria) to support green, active, and healthy lifestyle-oriented tourism. Europe proves to be the oldest and largest spa market in the world, with about 30% of the world's thermal and mineral springs. Several EU countries face greater challenges with waiting lists for spa medical procedures, while others still have capacity for more patients. Nevertheless, the use of thermal mineral springs and visits to such destinations should be encouraged within EU tourism and health-care policy, especially the post-COVID-19 recovery concept, which has already been shown to yield results across Europe. A number of European countries (Slovakia, Czech Republic, Slovenia, Luxembourg, France) have included in their health strategies targeted budgets through which their insured citizens can access specialized rehabilitation programs after a coronavirus infection in medical and med spa centres (out-patient care) located in health resorts.

11. **Shopova S., Katsarova S.,** *The development of medical tourism in Bulgaria-contribution for improving the quality of healthcare*, Knowledge - Capital of the Future, Vol. 71 No. 4 (2025), p.575-579, ISSN: 1857-923X

Резюме: Статията дава насока и информация за индустрията на медицинския туризъм. Медицинският туризъм включва диагностика, лечение, излекуване, профилактика и рехабилитация. Медицинският туризъм е вид сектор на услугите, обединяващ здравния сектор и туристическата индустрия. Съществува сътрудничество между здравни специалисти и пациенти. Медицинският туризъм има място в процеса на интегриране на моделите на обслужване, свързан с комуникацията между клиенти и пациенти и поддържаща роля в системата за здравеопазване. Индустрията на медицинския туризъм в света се разраства бързо. Правителствата в популярните дестинации за медицински туризъм са включили политики и стратегии за привличане на международни пациенти. Тези стратегии са включени в здравната инфраструктура, повишавайки ефективността на медицинските услуги и популяризирайки медицинския туризъм чрез маркетингови кампании. Идеята на авторите е да изследва факторите, свързани с веригата от услуги в сектора на медицинския туризъм. На второ място - да определят предпоставките за подобряване на ефективността на здравните услуги чрез кръстосани умения и взаимодействие с индустрията на хотелиерството и да осигурят възможно най-доброто преживяване за пациентите. Основният акцент е добавен към посочването на условията, които подобряват развитието на този сектор на икономиката. Предложенията на авторите ще позволят откриването на нова възможност за доставчиците на здравни услуги да подобрят качеството ви, да повишат културната компетентност и да

подобряват услугите си според изискванията на международните пациенти. Важен импулс, променящ начина на мислене за медицинския туризъм и влиянието върху здравеопазването, беше участието на България в ниския съюз. Предложенията на авторите ще опишат и как развитието на медицинския туризъм в България може да допринесе за развитието на здравните заведения и услуги в страните дестинации, тъй като доставчиците се стремят да отговорят на нуждите и очакванията на международните пациенти. Това може да доведе до повишаване на ефективността на здравеопазването и приемането на международните медицински технологии /включително изкуствен интелект/.

Abstract: The article give a direction and information about the medical tourism industry. Medical tourism includes diagnosis, treatment, cure, and prevention and rehabilitation. Medical tourism is a type of service sector, united the health care sector and the tourism industry. there is cooperation between healthcare specialists and patients and clients. Medical Tourism has a place in the process of integration service models, related to the clients/patients communication and a supportive role in the healthcare system. The medical tourism industry in the world is rapidly expanding Governments in popular medical tourism destinations have implemented policies and strategies to attract international patients. These strategies include investing in healthcare infrastructure, enhancing the quality of medical services, and promoting medical tourism through marketing campaigns. The idea of the authors is to research the factors connected with the chain of the services in medical tourism sector. On the second place - to determine the prerequisites for improving the quality of healthcare services through cross skills and interactions with the hospitality industry and to provide the best possible patient experience. The main emphasis was put on stating the conditions stimulating the development of this sector of the economy. The authors' suggestions will allow opening a new opportunity for the healthcare providers to improve their quality, to increase the cultural competence and upgrade their services according to the requirements of the international patients. Important impulse changing the way of thinking about medical tourism and the influence over the healthcare was the participation of Bulgaria in the European Union. The authors' suggestions will also describe how the development of the medical tourism in Bulgaria can also contribute to the development of healthcare facilities and services in destination countries, as providers strive to meet the needs and expectations of international patients This can lead to improvements in the quality of healthcare and the adoption of advanced medical technologies/ /including artificial intelligence/.

12. Katsarova S., Health tourism. A new driver for the Bulgarian economy, Международна научна конференция Съвременни управленски практики XII „Развитието и обучението на мениджъри и предприемачи в индустрия 5.0, Бургаски свободен университет, Бургас, 2025

Резюме: Тази статия надгражда знанията за здравния туризъм и значението на този специфичен туристически продукт за икономиката на българската туристическа индустрия и за икономиката на регионите, като подобрява техния туристически микс с устойчива, зелена и целогодишна форма на туризъм, разположена между два сектора - туризъм и здравеопазване. Първо, авторът има за цел да изтъкне важната роля на здравния туризъм за туристическия сектор в България, с неговите компоненти: медицински спа туризъм (балнеологичен туризъм), СПА туризъм, уелнес туризъм и медицински туризъм. Второ, да подкрепи и насърчи българските дестинации с природни ресурси, исторически традиции, образователен потенциал и модерна инфраструктура, за да стимулира по-нататъшното им развитие като конкурентна 365-дневна дестинация за здравен туризъм.

Предложенията на автора ще позволят да се подобри съществуващото разбиране за ролята и положителното въздействие на здравния туризъм върху икономиката на България, както и да се мотивира правителствената подкрепа за инвестиции в инфраструктурата за тези региони.

Abstract: This paper builds on knowledge about health tourism and the importance of this specific tourist product for the economy of Bulgarian tourism industry and for the economy of the

regions, upgrading their tourism mix with a sustainable, green and year-round form of tourism, in between two industries tourism and healthcare. Firstly, the author aims to bring out the important role of health tourism for the tourism sector in Bulgaria, with its components: medical spa tourism (balneological tourism), SPA tourism, wellness tourism and medical tourism. Secondly, to support and encourage the Bulgarian destinations with natural resources, historical traditions, educational potential and modern infrastructure to push further their development as a competitive 365 days health tourism destination.

The author's suggestions will allow upgrading the existing understanding of the role and the positive impact of health tourism for the economy of Bulgaria, furthermore to motivate the governmental support to invest in the infrastructure for these regions.

13. **Кацарова С., Й. Гавраилов, С. Шопова, Възможности за развитие на тренировъчния потенциал чрез VR Medical в Медикъл спа, SCIENTIFIC ATLAS, 2025, NO 13, ISSN 2738-7518**

Резюме: VR Medical е система която е разработена с цел да постави пациента в различна среда извършвайки редица дейности от ежедневието, главно под формата на игри от забавен характер. В създаването на VR Medical се включват огромен екип от специалисти (инженери, физиотерапевти, ерготерапевти и лекари). Разработени са протоколи, които улесняват различни умения нужни за възстановяване на пациентите. Възможностите на VR Medical са всеобхватни. Системата служи за тренировка на груба и финна моторика, при различни нарушения на равновесието, когнитивни способности и управление на болката. Медицинските спа центрове се отличават с комбиниран подход за профилактика, превенция, управление на стрес и болка — всички тези елементи са насочени към физическото и емоционалното благосъстояние. Комбинацията на виртуална реалност (VR) с медицинските спа услуги може значително да засили ефекта на всяка от процедурите, редуцирайки болка, тревожност и повишават мотивацията.

Abstract: VR Medical is a system that was developed to place the patient in a different environment by performing a number of activities of everyday life, mainly in the form of games of a fun nature. A large team of specialists (engineers, physiotherapists, occupational therapists and doctors) is involved in the creation of VR Medical. Protocols have been developed that facilitate various skills needed for the recovery of patients. The capabilities of VR Medical are comprehensive. The system serves to train gross and fine motor skills, in various balance disorders, cognitive abilities and pain management. Medical spa centers are distinguished by a combined approach to prophylaxis, prevention, stress and pain management - all these elements are aimed at physical and emotional well-being. The combination of virtual reality (VR) with medical spa services can significantly enhance the effect of each of the procedures, reducing pain, anxiety and increasing motivation.

14. **Кацарова С., Медицински туризъм в България, предпоставки за развитие на дестинация. Сп. Инспири бр. Септ, 2025, ISSN (печатен формат): 1313-4329**

Резюме: Тази статия надгражда знанията за индустрията на медицинския туризъм и значението на дестинациите за здравен туризъм, развитието на медицински туризъм за клиентите, за европейския туристически бизнес и за икономиката на дълголетието. Основни цели на автора са да представи на първо място важната роля на медицинския туризъм за България като 365-дневна туристическа дестинация. На второ място - да определи предпоставките за развитие на конкурентен продукт за медицински туризъм и да предложи алгоритъм за интегриран модел на управление на дестинации за медицински туризъм чрез използване на ефективни инструменти за управление и маркетинг, осигуряване на качествени грижи, изграждане на стратегически партньорства и технологии (включително иновативни интернет платформи и изкуствен интелект) за осигуряване на възможно най-доброто преживяване на пациентите. Предложенията на автора ще позволят да се открие нова възможност за България да продължи развива като устойчива целогодишна дестинация за здравен туризъм и да се справи с най-големия проблеми пред който е изправена дестинацията през последните десетилетия - сезонността. Развитието на медицинския туризъм позволява

дестинацията да запази медицинските специалисти, работещи на нейната територия, без да променя индустрията. Този специфичен туристически продукт подпомага дестинацията да представи качество медицината, клиничната и болничната инфраструктура и медицинската компетентност на българските лекари и медицински специалисти, предлагани на пациентите. Предложенията на автора ще позволят да се надгради и подобри съществуващото разбиране за туристически микс и ролята на положителното въздействие на медицинския туризъм в туристическия бизнес в България, както и за подобряване на здравето и икономиката на дълголетието.

Abstract: This article builds on the knowledge of the medical tourism industry and the importance of health tourism destinations, the development of medical tourism for customers, for the European tourism business and for the economy of longevity. The author's main goals are to present, firstly, the important role of medical tourism for Bulgaria as a 365-day tourist destination. Secondly, to determine the prerequisites for the development of a competitive medical tourism product and to propose an algorithm for an integrated management model for medical tourism destinations by using effective management and marketing tools, ensuring quality care, building strategic partnerships and technologies (including innovative internet platforms and artificial intelligence) to ensure the best possible patient experience. The author's proposals will allow to open a new opportunity for Bulgaria to continue to develop as a sustainable year-round health tourism destination and to deal with the biggest problem that the destination has faced in recent decades - seasonality. The development of medical tourism allows the destination to retain medical specialists working on its territory without changing the industry. This specific tourism product helps the destination to present the quality of medicine, clinical and hospital infrastructure and the medical competence of Bulgarian doctors and medical specialists offered to patients. The author's proposals will allow to build on and improve the existing understanding of the tourism mix and the role of the positive impact of medical tourism in the tourism sector.

15. Кацарова С., Климатолечебните курорти в България, Сп. Инспиро бр. декември, 2025, ISSN (печатен формат): 1313-4329

Резюме: Статията разглежда климатолечебните курорти в България, които предлагат уникални природни условия за здравен туризъм. България е сред водещите страни в Европа по богатство на хидротермални води и биоклиматолечение, с разнообразни климатични зони – от Черноморското крайбрежие до високопланинските райони на Рила, Пирин и Родопите.

Климатолечението е научно обоснован метод за превенция и рехабилитация, който използва климатични фактори като слънчевото греење, чистия въздух, отрицателните йони и минералните води за подобряване на здравето. В България има 54 балнеокурорта, 50 планински климатични курорта и 29 морски климатични курорта, разположени в екологично чисти райони. Те предлагат целогодишни възможности за здравен туризъм, включително таласотерапия, хелиотерапия, балнеотерапия и пелоидотерапия.

Статията подчертава значението на климатолечението за лечение на хронични заболявания като бронхиална астма, сърдечно-съдови заболявания, алергии и кожни проблеми. Специално внимание е отделено на курорти като Св. Св. Константин и Елена, Свети Влас, Сандански и Пампорово, които са известни със своите уникални климатични и природни условия. Например, Сандански е международно признат за лечение на респираторни заболявания, а Пампорово е известен с лечебния си среднопланински климат.

В заключение, статията подчертава потенциала на България като дестинация за целогодишен здравен туризъм, базиран на природни ресурси и климатични фактори. Разработването на балнео-климатични маршрути може да допринесе за популяризирането на регионите и привличането на повече туристи.

Abstract: The article examines the climate treatment resorts in Bulgaria, which offer unique natural conditions for health tourism. Bulgaria is among the leading countries in Europe in terms of the richness of hydrothermal waters and bioclimatic treatment, with diverse climatic zones - from the Black Sea coast to the high mountain regions of Rila, Pirin and the Rhodope Mountains.

Climatotherapy is a scientifically based method of prevention and rehabilitation that uses climatic factors such as sunlight, clean air, negative ions and mineral waters to improve health. There are 54 balneological resorts, 50 mountain climatic resorts and 29 sea climatic resorts in Bulgaria, located in ecologically clean areas. They offer year-round opportunities for health tourism, including thalassotherapy, heliotherapy, balneotherapy and peloidotherapy. The article emphasizes the importance of climatotherapy for the treatment of chronic diseases such as bronchial asthma, cardiovascular diseases, allergies and skin problems. Special attention is paid to resorts such as St. St. Konstantin and Elena, Sveti Vlas, Sandanski and Pamporovo, which are known for their unique climatic and natural conditions. For example, Sandanski is internationally recognized for the treatment of respiratory diseases, and Pamporovo is known for its healing mid-mountain climate.

In conclusion, the article highlights the potential of Bulgaria as a destination for year-round health tourism, based on natural resources and climatic factors. The development of balneo-climatic routes can contribute to the promotion of the regions and the attraction of more tourists.

16. **Кацарова С.**, *Необходимостта от компетентностен модел в образованието по медицински туризъм*, Научно списание към International Business School ,том 17, 2025г. на сп. „Научни трудове“ на МББУ, ISSN-print: 1313-0846.

Резюме: В новата ера на медицинските пътувания само тези, които познават нуждите и очакванията на своите пациенти и разполагат с подходящи стратегии за задоволяване на тези нужди, ще успеят да създадат устойчив бизнес. Придобиване на компетенции и получаване на целево обучение по медицински туризъм е предпоставка за развитие на сектора. Изследването повдига аргументирано темата за необходимостта от изграждането на устойчив компетентностен модел в образованието по медицински туризъм, който да позволи на работещите в сектора да преодолеят бариерите пред развитието му и да го превърнат в привлекателна възможност за постигане на превантивност и съхранение на здравето на посетителите. Обучението по медицински туризъм е мостът, по който трябва да преминат съзнателно медицинските специалисти и други заинтересовани страни, за да успеят да придобият тези компетенции, които да осигурят лечение съчетано с преживяване на пациентите-туристи в ползва на тяхното благосъстояние.

Abstract: In the new era of medical travel, only those who know the needs and expectations of their patients and have appropriate strategies to meet these needs will succeed in creating a sustainable business. Acquiring competencies and receiving targeted training in medical tourism is a prerequisite for the development of the sector. The study raises the argumentative topic of the need to build a sustainable competency model in medical tourism education, which would allow those working in the sector to overcome the barriers to its development and turn it into an attractive opportunity to achieve prevention and preserve the health of visitors. Medical tourism training is the bridge that medical professionals and other stakeholders must consciously cross in order to succeed in acquiring these competencies, which would provide treatment combined with an experience for patient tourists for the benefit of their well-being.

28.10.2025 г.

Подпис:

(д -р Сийка Кацарова)